De vereniging Koninklijke Nederlandse Bouwkeramiek (KNB) vertegenwoordigt de Nederlandse producenten van bakstenen, dakpannen en keramische tegels. Scan de QR-code voor meer informatie over bouwkeramiek als onderdeel van het Nederlands erfgoed.

Ook de toekomst bouw je met baksteen

Met keramische materialen bouwen aan de woningbouwopgave én het Nederlandse straatbeeld behouden

Loop je door een stad of dorp in Nederland, dan zie je het meteen. Bakstenen gevels, klinkerstraten, daken vol met pannen. Deze keramische bouwmaterialen bepalen hoe Nederland eruitziet, en dat al eeuwenlang. Driekwart van de woningen in Nederland heeft een keramische gevel. Gemaakt van Nederlandse rivierklei, dóór Nederlandse bedrijven, vóór Nederlandse bouwprojecten.

Nederland heeft een forse opgave: 1,65 miljoen woningen voor 2050. De bouwkeramische sector staat klaar. Met bewezen kwaliteit, korte levertijden en slimme innovaties produceren we de bouwstenen voor woningen die generaties meegaan.

Maar het versnellen van de woningbouwopgave lukt alleen als de randvoorwaarden kloppen: materiaalneutrale bouwregels, betaalbare en duurzame energie, en eerlijke waardering voor levensduur en circulariteit.

Nederlands erfgoed is gebouwd met bouwkeramiek

Keramische bakstenen, dakpannen en tegels zijn onderdeel van de Nederlandse bouwcultuur. Van de Amsterdamse binnenstad tot de Limburgse dorpskernen, van Delftse steegjes tot nieuwe woonwijken zoals de Nijmeegse Waalsprong. Karakteristiek voor Nederlandse bakstenen en dakpannen zijn de oranje en bruine tinten die voortkomen uit het ijzer in onze (rivier)klei. Die kleuren zijn uniek en dragen bij aan een herkenbare leefomgeving die mensen als thuis ervaren.

Daarnaast zijn monumenten, kerken, rijksgebouwen en woningen grotendeels gebouwd van baksteen en keramische dakpannen. Alleen keramiek sluit qua materiaal, textuur, kleur en gedrag aan op deze bouwcultuur. Een vitale keramische sector is daarmee een voorwaarde voor het bewaren van ons cultureel erfgoed.

Baksteen beschermt steeds vaker biobased materialen

Bakstenen gevels gaan gemiddeld 120 jaar mee. Keramische bakstenen en dakpannen beschermen tegen brand, weer en wind. Die beschermende kwaliteit maakt keramiek tot een uitstekende buitenschil voor hybride constructies, waarbij biobased materialen zoals hout, stro en hennep aan de binnenzijde optimaal kunnen functioneren. Zo versterken de materialen elkaar. In tegenstelling tot andere gevelmaterialen heeft keramiek geen periodiek onderhoud nodig, wat de onderhoudskosten voor woningeigenaren beperkt.

Die combinatie wordt al eeuwen toegepast: grachtenpanden bestaan uit houten constructies achter een baksteengevel. Anno nu bouwen we diezelfde hybride aanpak met moderne constructies en bio-isolatie. Biobased materialen en bouwkeramiek zijn beide de toekomst, omdat ze elkaar aanvullen. Die beschermende functie wordt de komende jaren alleen maar belangrijker, door de gevolgen van extremer weer: hevige regenval, overstromingen, droogte en hagelbuien. Zo blijven woningen en erfgoed beschermd en mooi voor meerdere generaties.

Materiaalneutraliteit stimuleert de sterke kwaliteiten van bouwmaterialen

Een sector die al eeuwen bouwmaterialen produceert van Nederlandse bodem staat op dit moment onder druk. De oorzaak ligt deels bij de politiek. Woningen met bakstenen gevels gaan gemiddeld 120 jaar mee, maar in nieuw beleid, zoals in de uitwerking van de Whole Life Cycle Global Warming Potential (WLC-GWP), wordt voor bouwmaterialen slechts een levensduur van 50 jaar gehanteerd. Dit benadeelt bakstenen, dakpannen en tegels onnodig. Want levensduur zou wel positief moeten meewegen en daar is ook binnen de Europese richtlijn EPBD IV ruimte voor.

Naast levensduur kan bij de uitwerking van de WLC-GWP namelijk ook rekening worden gehouden met onderhoud en onderhoudskosten, hergebruik en natuurimpact. De voorgestelde uitwerking houdt onvoldoende rekening met deze indicatoren, wat beleid minder neutraal maakt. Zo ontstaat een papieren werkelijkheid.

Wij pleiten voor regels die de werkelijkheid weerspiegelen, bijdragen aan klimaat- en circulaire doelen, en materialen beoordelen op hun daadwerkelijke prestaties en levensduur. Want het slechtste wat we kunnen doen is bouwen voor een periode van slechts 50 jaar.

Onze oproep

Door netcongestie en het ontbreken van een waterstofbackbone worden verduurzamingsopties voor onze industrie momenteel beperkt. Binnen de mogelijkheden verduurzamen onze leden de productieprocessen, maar als er geen ruimte op het net is voor elektrificatie of de aansluiting op waterstof nog op zich laat wachten, kunnen we niet zomaar van het gas af. Als de regelgeving dan ook nog eens onvoldoende rekening houdt met de lange levensduur van het product, worden onze producten kunstmatig onaantrekkelijk gemaakt. Dit terwijl de hele sector juist hecht aan het klimaat en een fijne leefomgeving. Een restproduct van de baksteen is immers prachtige natuur.

De vereniging Koninklijke Nederlandse Bouwkeramiek ziet bakstenen, straatklinkers, dakpannen en keramische tegels als onlosmakelijk onderdeel van oude en nieuwe Nederlandse wijken, iconische gebouwen, kerken en dorpskernen. Met materiaalneutraal beleid wordt verduurzaming gestimuleerd en worden de beste kwaliteiten van bouwmaterialen versterkt. De sector blijft ondertussen ook zelf vernieuwen en verduurzamen. Zo bouwen we ook in de toekomst wijken, huizen en iconen die passen bij de leefomgeving waarin Nederlanders zich thuis voelen.

KNB vraagt de Tweede Kamer **concreet** om drie dingen:

1. **Erken de waarde van esthetiek voor lokaal draagvlak.** Woningbouwprojecten die aansluiten bij de architectonische voorkeur van mensen uit de buurt kunnen rekenen op meer support. Beleid moet ook gericht zijn op de esthetische voorkeuren van inwoners uit de buurt, niet op rekenmodellen.
2. **Materiaalneutraliteit als basis van beleid.** Materiaalneutraliteit als uitgangspunt bij de uitwerking van de WLC-GWP zet verschillende bouwmaterialen in hun kracht. Zo worden materialen eerlijk vergeleken. Het combineren van bouwmaterialen wordt door materiaalneutraal beleid gestimuleerd. Zorg dat langere levensduur en circulariteit worden meegewogen.
3. **Bouw voor generaties.** Nieuwe woningen moeten gebouwd worden voor meerdere generaties, niet slechts voor 50 jaar. Geen kiloknallerarchitectuur, maar woningen en wijken die als thuis aanvoelen.